

Bolonjsko prenovljena slovenistika na Filozofski fakulteti v Ljubljani

1 Prenova študijskih programov v skladu z bolonjsko deklaracijo je med vpletenimi, zlasti profesorji, večinoma naletela na negativen odziv. Zavračanje je najprej povezano s samim konceptom prenove – zaradi poudarjanja praktične uporabnosti predmetnih vsebin in spodbujanja razmisleka o zaposljivosti diplomantov (če nekoliko poenostavimo) se zdi v temelju prizadeta raven oziroma »akademskost« univertzitnega študija ob hkratnem »višanju« doseženega naslova (*diplomirani* ... po treh letih študija in *magister* po petih), zahteva po natančnem popisu vsebin, metod, ciljev, strani študijske literature itd. za vsak predmet pa celo postavlja pod vprašaj akademsko svobodo.¹ Drugi vzrok za zavračanje je sam izvedbeni postopek, ki za vsak program zahteva okrog 200 popisanih listov, od katerih jih je kar nekaj vedno z enako vsebino (npr. dokazila o habilitiranosti učiteljev in asistentov, ki tako ali tako vsakih nekaj let niso več aktualna). – Ob vseh teh pomislekih sama verjamem, da je bolonjska prenova študijskih programov koristna iz več razlogov, od najbolj splošnih do povsem strokovnih. V času, ko se je število študirajočih v Sloveniji povečalo za nekaj 10 odstotkov, in ob hkratnem zavedanju, da je pamet ljudem v vseh časih podeljevana približno enako – ob večji dostopnosti informacij različnega značaja se sicer viša stopnja in količina poznavanja vsebin ali vsaj seznanjenosti z njimi, kaj dosti drugega

pa ne (navsezadnje je med seznanjenostjo z neko vsebino in osvojenostjo le-te precejšen razkorak, česar se mnogi študentje slabo zavedajo in pričakujejo, da jim bodo učitelji s svojo metodično telovadbo vsebine brez njihovega truda vlili v glavo) –, zahteve študija ali njegov strokovni nivo pač ne more ostati enak. Vsi (ali vsaj mnogi), ki zadnjih nekaj let predavamo na univerzi, ugotavljamo, da je nekaj narobe, in se nam zdi, da študentje niso dovolj »pridni in pametni«. V resnici pa smo do njih krivični, saj pred dvajsetimi, tridesetimi leti kakih 20–30 % te populacije sploh ne bi sedelo v predavalnici. Če vmes izpustimo vsaj dva razloga, to sta iskanje zaposlitve po srednji šoli in razhajanje metod učenja na različnih stopnjah šolanja (s čimer hočem povedati, da so mladi, ki pridejo na fakulteto, do mature navajeni na učbenike, ki njihovo pozornost in interes pridobivajo s čim bolj privlačnimi »slikicami«),² pridemo do najbolj posebnega, a stroki najbližjega razloga za prenovo, to je sam razvoj jezikoslovja in literarne vede.

2 Ljubljanska slovenistika v bolonjski prenovi³

Zadnja sprememba študijskih programov na ljubljanski slovenistiki je bila sredi 80. let, kar pomeni, da so progra-

¹ Če ne omenjam s tem povezanih izvedbenih težav pri zamenjavi učitelja, spremljanju sprotne, torej vedno nove študijske literature ali ob preprostem dejstvu, da se je učitelj naveličal že tretje leto zapored predstavljati vsebino na enak način.

² Druga, morda celo boljše možnost za rešitev nastalega položaja bi bilo podaljšanje srednješolskega izobraževanja ali vpeljava neke vmesne stopnje med srednjo in visoko šolo.

³ Po naključju formalna osamosvojitve slovenistike iz *Oddelka za slovanske jezike in književnosti* v *Oddelek za slovenistiko* v študijskem letu 2002/2003 sovpada z začetkom dela za bolonjsko prenovo na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

mi, po katerih študirajo današnje generacije, stari več kot 20 let.⁴ Seveda to za jedrne vsebine slovenistike ne pomeni dosti, te ostajajo – in tako tudi v bolonjsko prenovljenih programih, spremembe pa so v marsičem drugem. Pustimo hierarhična razmerja med vsebinami ob strani in omenimo le nove smeri in metode v proučevanju jezika in literature, ne nazadnje pa tudi nove vidike, ki jih v svetu na prelomu tisočletja odpirata jezik in literatura sama na sebi, njun status in vloga. Slovenski jezik in slovenska literatura imata svoj matični prostor v slovenski državi in nikjer drugje na svetu. Nihče drug ju namesto nas ne more raziskovati z vidika rojenega govorca, še zlasti pa ju nihče drug s tega vidika ne more študirati. Študij (kateregakoli) maternega jezika nikakor ne more biti enak študiju jezika kot tujega jezika, ne (samo) zato, ker bi bil ta jezik toliko pomembnejši, temveč predvsem zato, ker vse, kar vemo o jeziku, vemo s pomočjo izkušnje z lastnim jezikom – če to izkušnjo in to vedenje zanemarimo, lahko o jeziku/jezikih samo tehnicistično pametujemo. Iz tega izhodišča ima slovenistika kot stroka v slovenskem prostoru in v teoretično pluralnem času pri oblikovanju študijskih programov dve temeljni možnosti: (1) da izbere eno (po možnosti seveda sodobno in uspešno ter z dovolj učiteljskih moči) teoretično smer v jezikoslovju in literarni vedi in z njo v okviru univerzitetnega študija na dodiplomski (oz. po novem domagistrski) stopnji oblikuje študijsko-

raziskovalno središče, ki bo slovenski jezik in literaturo postavilo – znotraj te/ene/določene teoretične smeri – ob bok drugim jezikom (v praksi bi/bo to verjetno pomenilo: ob angleščino), ali (2) da na dodiplomski ravni jezikoslovni in literarnovedni teoretični prostor odpira in svojim študentom oz. diplomantom daje izhodišča v več smeri.

Ljubljanska slovenistika je prva in najstarejša slovenistika v slovenskem prostoru, zato je razumljivo, da skuša obdržati svojo »matičnost«. Pri koncipiranju novega študijskega programa je zato namenoma želela ohraniti raznovrstnost in odprtost različnim strokovnim vsebinam in pristopom. V jezikoslovnem delu programa to na primer pomeni, da tudi v bolonjsko prenovljeni obleki vključuje »ponudbo« od strukturalnoslovnih prek besediloslovnih do psiho- in sociolingvističnih vsebin, da torej vztraja pri pokrivanju obeh temeljnih vidikov jezikoslovnih obravnav: gramatičnega in pragmatičnega. Še več, ljubljanska slovenistika tudi v bolonjskih programih načeloma ohranja celovitost jezika in književnosti, delno izbiro ponuja le na magistrski stopnji znotraj obeh enopredmetnih programov v obliki dveh smeri: bolj jezikoslovne ali bolj literarne oz. literarnokulturološke (nekako v razmerju 2/3 proti 1/3 kreditnih točk za eno ali drugo).

Dejstvo, na katerega smo pri oblikovanju novih programov naleteli, je, da je slovenistika do bolonjskih programov imela akreditiran en sam študijski program (s smermi in usmeritvami, kot so pedagoška ali samostojna ...), kar je vsaj nenavadno, saj so (bile) razlike med smermi znotraj njega do 50 %, npr.

⁴ Samo na papirju so in bodo ostali programi iz 2000/2001, v katerih so se predmeti morali ovrednotiti s kreditnimi točkami in ki bi tudi prinesli nekaj vsebinskih sprememb, če bi se tedaj udeležili, zlasti pa so zahtevali kar nekaj dela (»ljubezni trud zama«!). Na trenutke se bojim, da bi utegnil tudi velik del bolonjske preнове ostati na papirju.

med samostojnim in dvopredmetnim programom. V tokratni prenovi se bo to tudi formalno spremenilo.

2.1 Ker novi študijski programi še niso akreditirani, je za zdaj mogoče govoriti le o tistem, kar je ljubljanska slovenistika pripravila v šestih programih: dveh prvostopenjskih in štirih drugostopenjskih. Neuravnoteženost med številom prvo- in drugostopenjskih programov je posledica dejstva, da se delitev na pedagoški in nepedagoški študij začne šele na drugi stopnji, ker so predmeti pedagoškega modula uvrščeni tja. – Kot že rečeno, poleg tega oba enopredmetna (tj. nepedagoški in pedagoški) programa na 2. stopnji ponujata dve smeri, jezikoslovno in literarno (v pedagoškem) oz. jezikoslovno in literarno-kulturološko (v nepedagoškem)⁵ – o modulih znotraj jezikoslovne smeri gl. dalje. Še nadaljnjo modulacijo vsakega od študijskih programov omogočata »notranja« oz. strokovna (tj. v okviru slovenističnih predmetov) in »zunanja« oz. splošna izbirnost (o priporočenih vsebinah znotraj zadnje gl. dalje). Splošni izbirni predmeti obsegajo v programih od 5 do 10 %. Razmerje med obveznimi in izbirnimi strokovnimi (tj. slovenističnimi) predmeti je po posameznih programih različno, načeloma pa velja, da je odstotek izbirnosti pri enopredmetnih programih višji kot pri dvodisciplinarnih (kakor se zdaj imenujejo nekdanji dvopredmetni nepedagoški programi) in pri drugostopenjskih programih višji kot pri prvostopenjskih. – O vsebinskih

razmerjih med obveznim in izbirnim delom je brez natančnejše predstavitve predmetnika mogoče reči le to, da so vsebine, ki predstavljajo temeljna slovenistična znanja, tudi bolj obvezne – gre torej za neke vrste piramidalni princip. Nekoliko natančneje bomo v nadaljevanju interpretirali jezikoslovni del bolonjsko prenovljenih programov, še zlasti z vidika njegove vpetosti v razvoj ljubljanske jezikoslovne slovenistike sploh.

3 Jezikoslovna slovenistika na ljubljanski filozofski fakulteti

Eno od osrednjih področij, na katerem je profesorica Breda Pogorelec, katere spominu je posvečena pričujoča številka *Jezika in slovstva*, razdajala svojo energijo, je slovenščina v izobraževanju. Ob njeni 60-letnici je v jubilejnim zapisu o njenem delu Ada Vidovič Muha (*JiS* 1987/88, št. 4, 93–96) izpostavila zlasti njen prispevek k oblikovanju učnih načrtov in učbenikov za srednjo šolo (str. 94), profesorica sama pa je pred študenti pogosto poudarjala svoj prispevek k oblikovanju jezikoslovnega dela študijskih programov na ljubljanski slovenistiki v času, ko je začela na njej delati kot asistentka po vrnitvi z dveletnega (1956–1958) podiplomskega študija v Krakovu. Sama se v času svojega »asistentovanja« pri prof. Pogorelčevi zanesljivo spomnim prenove študijskega programa sredi 80. let, ki jo je za jezikoslovni del vodila profesorica (jaz in Tone Pretnar pa sva tipkala).

3.1 Kratek pregled zgodovine

Naj na tem mestu zelo na kratko povzamem, kakšna je bila predvsem vsebinska, deloma tudi formalna zasnova in

⁵ Večje uvajanje kulturoloških vsebin v okviru literarnega dela programa – v ta okvir jih postavlja delitev kreditnih točk in ur – je pomembna novost, o kateri v tem prispevku ne bomo dalje razmišljali, je pa vsekakor vredna premisleka.

dinamika jezikoslovnega dela študijskih programov, po katerih so slovenski slovenisti študirali na ljubljanski univerzi od ustanovitve dalje. O tem sta razmeroma podrobno pisala tako Jože Toporišič kakor Breda Pogorelec. Toporišič v prispevku *Petdeset let jezikoslovne slavistike na ljubljanski filozofski fakulteti* (objava v *Portreti, razgledi, presoje*, 1987, 327–355)⁶ obravnava obdobje od ustanovitve do konca 60. let 20. stoletja, Breda Pogorelec v uvodnem besedilu k *Oddelek za slovanske jezike in književnosti v Zborniku Filozofske fakultete v Ljubljani 1919–1989* (1989: 131–146) pa od ustanovitve do konca 80. let. V obeh prikazih je mogoče opazovati dva procesa, in sicer formalno osamosvajanje (ali vsaj »oposebljanje«) slovenistike znotraj slavistike in spreminjanje razmerja med jezikovno-zgodovinskimi (tudi jezikovnoprimerjalnimi) in knjižnojezikovnimi jezikoslovnimi vsebinami.

3.1.1 Obdobje do konca 2. svetovne vojne

Tako Toporišič kot Pogorelčeva ugotavljata, da je bil jezikoslovni del slovenističnega študija vsebinsko omejen na diahronijo, torej na zgodovino jezika (od indoevropsčine dalje), in dialektologijo.⁷ Predmeti, ki jih za ta čas navaja Toporišič (1987:

328), so bili: *praslovanska gramatika in razmerje med slovanskimi in drugimi indoevropskimi jeziki, starocerkvena slovanščina, historična gramatika, slovenski/srbohrvaški jezik, starejši slovenski/srbohrvaški teksti, obča fonetika, slovanska akcentologija*.⁸ Formalno to pravzaprav sploh ni bil slovenistični študij, saj je študij slovenskega in srbohrvaškega jezika predstavljal eno smer/enoto v dvopredmetnem študiju. Slovenski knjižni jezik v študijskih programih z imenom ni omenjen, kar je bilo za tisti čas tudi politično korektno, »[k]er glede jezika v na novo nastali državi ni bilo jasnosti, saj se je tako imenovani narodni jezik imenoval srbohrvatsko-slovenski oziroma jezik, ki naj bi ga sestavljala tudi po mnenju nekaterih slovenskih politikov narečja treh plemen [...]« (Pogorelec 1989: 133). Po drugi strani pa za to obdobje ni mogoče spregledati podatka, da je moral »[v]sak kandidat [...] tudi še položiti splošni izpit iz učnega jezika' (ki je v tem primeru seveda slovanščina). Ta pripomba se je nanašala na vse predmetne skupine filozofske fakultete« (Toporišič 1987: 327). Na to se bomo v nadaljevanju še sklicevali.

3.1.2 Pohod knjižnojezikovnih vsebin po 2. svetovni vojni

Formalno je bilo mogoče slovenski jezik in književnost brez obvezno hkratnega srbohrvaškega jezika študirati kot eno od smeri v dvopredmetnem študiju šele od začetka 50. let dalje. Slovenski knjižni jezik je v učni načrt vstopil leta 1946 z lektoratom, ki ga

⁶ Na str. 355 je v opombi (*) pojasnjeno, da je bila razprava dokončana 1969. leta in namenjena za zbornik *Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani* (1969) – deloma je tam tudi izšla pod naslovom *Jezikoslovje* (str. 243–252), a močno skrajšana in popravljena. Dodati je treba, da tudi brez avtorjevega imena (tako, kot je brezimna večina prispevkov v zborniku).

⁷ Ob profesorjih Rajku Nahtigalu in Franu Ramovšu je bil od začetka za lektorja predviden tudi Anton Breznik, s čimer bi študij verjetno ne mogel mimo tem slovenskega knjižnega jezika. Zakaj pravzaprav Breznik tega mesta ni zasedel, ni navedeno.

⁸ Ramovš je leta 1931 na pobudo fakultetnega sveta med vsebinami, ki jih mora diplomant obvladati, sicer zapisal tudi *metode eksperimentalne fonetike, osnove fonologije, razvoj moderne lingvistike*, vendar – kot pravi Toporišič (1987: 329) – se to študentom ni predavalo.

je vodil Anton Bajec – najprej kot del predmeta C, naslednje leto tudi kot del predmeta A in B. V začetku 50. let se sinhrono- in diahronojezikoslovni predmeti v študijskem programu postopoma razporedijo tako, da knjižnojezikovne vsebine študentje poslušajo predvsem v prvih dveh letnikih, zadnja dva letnika pa sta rezervirana za zgodovinsko slovnico, dialektologijo in primerjalnojezikoslovne teme. In tako do konca 50. let. »Seveda tako neugodno razmerje sodobnega knjižnega jezika nasproti drugim jezikoslovnim disciplinam v okviru istega predmeta ali nasproti srbskohrvatskemu ali ruskemu jeziku s književnostjo ni le posledica dejstva, da se pri tujem jeziku poveča število ur iz sodobnega jezika zaradi lektorskih vaj, temveč gotovo odraža mnenje sestavljavcev učnega načrta, da sodobni knjižni jezik sploh ni znanstvena panoga. Kakšen anahronizem glede na stanje drugod po svetu in tudi v Jugoslaviji!« (Toporišič 1987: 331–332). – 60. in še očitneje 70. leta so čas, ko je zavest o znanstveni vrednosti (uveljavitev strukturalističnih teoretičnih izhodišč) in pragmatični koristi (sociolingvistična spoznanja v 70. letih) proučevanja in poučevanja sodobnega knjižnega jezika prodirala tudi v slovenistične vode. V 60. letih so se knjižnojezikovne vsebine počasi uvedle najprej v 3. letnik, do konca 60. let nato še v četrtega, kar pomeni, da je slovenski knjižni jezik dobil status diplomskega predmeta. V 70. letih se je tudi uravnotežilo število ur za knjižnojezikovne in druge jezikoslovne vsebine.

3.1.3 Naslednjo večjo spremembo v študijskih programih sta prinesli dve novosti: uvedba samostojnega študija slovenistike v študijskem letu 1976/1977

in delitev študija na pedagoško in nepedagoško smer pri reformi sredi 80. let (od študijskega leta 1984/1985 dalje). Čeprav ne hkratni, sta tesno povezani, saj sta plod enako usmerjenega prizadevanja za širitev prostora slovenističnega jezikoslovja. Tako samostojni študij kakor možnost, da prostor pedagoško-didaktičnih predmetov v nepedagoškem študiju zapolnijo nove jezikoslovne vsebine,⁹ sta jezikoslovnemu delu slovenističnega študija odprla vrata za nove predmete teoretične in aplikativne narave, npr. *naglasoslovje in tonemskost*, *pomenoslovje*, *teorija jezika*, *pravorečna in pravopisna norma*, *jezikoslovne podstave lektoriranja*, *izbrana poglavja iz pragmatike*. To je učitelje in zlasti asistente spodbudilo k raziskovanju novih področij ali k preizkušanju novih metod in pristopov na »starih«, študentom pa je omogočilo, da so lažje našli svojo interesno nišo.¹⁰

3.2 Jezikoslovna slovenistika v bolonjsko prenovljenih programih

Jezikoslovni del študijskih programov na ljubljanski slovenistiki je koncipiran tako, da se lepo vklaplja v opisani zgodovinski razvoj, in sicer vsaj v dveh smereh: (1) z nadaljnjim širjenjem strokovnih vsebin, kar zagotavlja spodbujanje novih jezikoslovnih raziskav s strani učiteljev in asistentov, in (2) z natančnejšim profiliranjem »produkta« študijskega procesa, tj. diplomanta oz. magistra. (1) V bolonjski prenovi tako

⁹ Paralelno seveda ravno tako literarnovedne.

¹⁰ Kako zelo je to res, dokazuje dejstvo, da so po začasni ukinitvi nepedagoške smeri za dvopredmetni študij s strani vodstva slovenistike konec 90. let (vzrok zanjo je bilo premajhno število dvopredmetnih nepedagoških študentov v 3. in 4. letniku in zato neplačevanje dela učiteljev in asistentov za te predmete) prav študenti izsilili njeno ponovno vzpostavitev leta 2000.

poudarjana izbirnost je omogočila dvoje: najprej to, da so strokovne vsebine dodatno razširjene z novimi, npr. korpusni pristop, govorjeni jezik in besedilo, večji poudarek na jezikovni zvrstnosti – osamosvojeno proučevanje posameznih zvrsti, npr. (slovenski) jezik v gledališču, na filmu, v elektronskih medijih ..., dalje pa tudi hkratno potekanje gramatičnih in pragmatičnih obveznih in izbirnih vsebin od prvega do zadnjega letnika obeh stopenj.¹¹ (2) Izrabljena je tudi možnost modularnega oblikovanja znotraj programov. Najobsežnejši program, tako rekoč paradni konj ljubljanske slovenistike, tj. nepedagoški enopredmetni program, na 2. stopnji prinaša v okviru jezikoslovnih vsebin dva modula, ki dajeta dva dovolj različna profila diplomantov oz. magistrov: jezikoslovca raziskovalca in jezikovnega svetovalca.¹² S tem se je, ne da bi se ob pripravi programov tega zavedala, slovenistika odzvala na pobude ljubljanske univerze iz leta 1931. Toporišič (1987: 329) navaja Ramovšev odgovor na zahteve po bolj »praktičnih« vsebinah: »Prof. Ramovš nasprotuje izpremembi z motivacijo, da fakulteta nima samo naloge producirati srednješolskih profesorjev, ampak je njen smisel čisto znanstveno delovanje.« in nato: »V zapisniku se je fak. sveta 26. marca 1931 pa beremo, da je rektor 'dejal, da so predavanja na filozofski fakulteti preveč specialna in da bi bilo treba več kompendičnih.« – S tema dvema moduloma sta oba profila, jeziko-

slovec in jezikovni svetovalec,¹³ dobila možnost polnega razvoja. Realizacija tega programa bo v nadaljevanju najbrž odprla vprašanje, ki si ga slovenisti doslej niso zares postavili: ali potrebujemo za jezikovnega svetovalca (zdaj večinoma imenovanega lektor) strokovni izpit in licenco (podobno kot za učitelja v osnovni in srednji šoli) ali pa lahko to delo brez razlike opravlja prav vsak slovenist.

3.2.1 Razmerje med knjižnojezikovnimi in drugimi jezikoslovnimi vsebinami

Ker je bilo eno od temeljnih meril, s katerim sta dosedanja pregleda jezikoslovne slovenistike (Toporišič 1987, Pogorelec 1989) opazovala razvoj, razmerje med knjižnojezikovnimi in drugimi jezikoslovnimi (predvsem jezikovnozgodovinskimi, jezikovnoprimernimi in dialektološkimi) predmeti, je treba povedati, da v vseh bolonjsko prenovljenih programih knjižnojezikovne vsebine po količini sicer prevladujejo, vendar drugi jezikoslovni predmeti v nobenem niso izključeni, tudi jezikovnoprimerni in neslovenistične jezikovnozgodovinske vsebine so navedene vsaj kot priporočene za prosto (»zunanjo«) izbirnost.

4 Postavljeno pod vprašaj

Predstavitev bolonjske slovenistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani v tem zapisu seveda ni zelo natančna in podrobna. Njen namen je opazovati smer razvoja, a še to predvsem jezikoslovnega dela programa. Kljub temu se mi zdi

¹¹ Tako je na primer že v prvem letniku prve stopnje ob fonetiki in fonologiji slovenskega knjižnega jezika tudi tvorjenje in razumevanje besedil ali družbene razsežnosti slovenskega jezika, v drugem ob skladnji npr. tudi jezikovni vidiki elektronske komunikacije itd.

¹² Vsak od modulov vključuje tudi enotedensko prakso, vodene terenske vaje za raziskovalca in delo v okviru lektorske službe za jezikovnega svetovalca.

¹³ Nabor posebnih predmetov za vsakega od obeh modulov je deloma na razpolago tudi v drugih programih 2. stopnje (tako dvodisciplinarnih kakor pedagoških), tako da si bodo študentje z ustrezno izbiro lahko sami oblikovali bolj znanstveno ali bolj »lektorsko« smer.

smiselno navesti dva pomisleka, ki se mi v zvezi z novimi študijskimi programi porajata.

– Ali bi bilo na 2. stopnji primerneje prelomiti s tradicijo in uveljaviti dve specializaciji – v jezikoslovje in literarno vedo?

– Ali bi bilo v času, ko globalizacija ukinja razlike in spodjeda korenine, treba še bolj izpostaviti zgodovinske vsebine?

Vsi na slovenistiki, na jezikoslovnem delu bolj kakor na literarnovednem, pa si zastavljamo še eno vprašanje:

– Kako bomo bogati program, za katerim vsekakor stojimo, tudi izpeljali, če bo kadrovska zasedba še dolgo ostala takšna, kot je.

Vedno sicer ostaja možnost cikličnih predavanj in seminarjev (verjetno bo to potrebno za izbirne predmete), a to najbrž ne bi smela biti dokončna rešitev.

Pa še to: V 3.1.1 je omenjeno, da so ob ustanovitvi ljubljanske univerze vsi študentje filozofske fakultete morali opraviti izpit iz učnega jezika, tj. iz slovenščine. V pedagoškem modulu novih študijskih programov na Filozof-

ski fakulteti v Ljubljani ima predmet *slovenščina za študente pedagoških smeri* svoje mesto med tremi obveznimi izbirnimi predmeti.

Literatura

Toporišič, Jože, 1987: Petdeset let jezikoslovne slavistike na ljubljanski filozofski fakulteti. Toporišič, Jože: *Portreti, razgledi, presoje*. Ljubljana. 327–355.

Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani. Ljubljana 1969.

Pogorelec, Breda, 1989: Oddelek za slovenske jezike in književnosti. *Zbornik Filozofske fakultete v Ljubljani 1919–1989*. Ljubljana. 131–146.

Vidovič Muha, Ada, 1987/1988: Ob življenjskem jubileju prof. dr. Brede Pogorelec. *Jezik in slovstvo* XXXIII/4. 93–96.

Erika Kržišnik
Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
erika.krzisnik@guest.arnes.si

Nova bolonjska študijska programa slovenskega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru

Študij slovenskega jezika in književnosti se na Univerzi v Mariboru izvaja od leta 1961, to je od leta, ko je bila ustanovljena Pedagoška akademija. Sprva je bil to na Oddelku za slovanske jezike in književnosti dveletni (štirisemestrski) program, ki pa je z ustanovitvijo Pedagoške fakultete prerasel v štiriletnega (8-semestrskega) visokošolskega,

kasneje v univerzitetnega.

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru izvaja v študijskem letu 2007/2008 dva enopredmetna univerzitetna pedagoška študijska programa, devet dvopredmetnih univerzitetnih pedagoških študijskih programov, en univerzitetni enopredmetni nepedagoški študijski program ter dva univerzitetna